

Проповед 317

За Божията милост и човешката гордост

Прочит: Матей 20, 1 - 16

Скъпи братя и сестри,

1. Въведение. Всеки човек, който живее в този свят, има цели и стремежи, има неща, които иска да постигне. Много от тези неща са съвсем нормални, като да влезем в добро училище и университет, да имаме добра работа и семейство, да изживеем живота си добре. За да постигнем тези цели, често впрягаме всичките си сили, полагаме големи усилия, за да постигнем тези цели, за да направим това, което мислим, че е най-добро за живота ни. При всички тези усилия, които полагаме, като че ли пропускаме най-важното – това, което имаме, и това, което получаваме, не е плод на нашите усилия, а е дар, продукт на Божията доброта. Когато погледнем назад в живота си и сме честни, лесно ще разберем, че няма много неща, които сме получили заслужено. Обикновено ние не само считаме, че всичко, което имаме, ни се полага и е плод на нашите усилия, но и мислим, че заслужаваме много повече от това, което получаваме. Рядко сме доволни от това, което получаваме, рядко сме благодарни. Нашата неблагодарност се насърчава от този свят, който ни казва: Всичко е в твоите ръце – колкото повече усилия полагаш, толкова по-голям успех ще имаш, колкото повече се напругаш, толкова повече ще получиш. Така ли е в действителност? Разбира се, че не. Ние не получаваме според усилията си и всичко, което имаме, е по милост. Благодарността е начин на живот. *Една бедна вдовица и нейният син обитавали мака стая на покрива на една къща. Живеели скромно, но въпреки това в тяхното малко домакинство царели мир и разбирателство. Майката обаче се притеснявала от пороите през дъждовния период, тъй като на единствения прозорец, който имали, нямало стъкло. През последните четири години, откакто детето се било родило, нямало големи дъждове. Един ден обаче, над града притъмняло и се изсипал ужасен порой. Всички хора се скрили в домовете си от дъжда. Само вдовицата и нейното дете нямали къде да се скрият – дъждът бил толкова силен, а стаята им толкова малка, че валяло навсякъде. Детето гледало объркано майка си, тъй като такава неща му се случвало за първи път. Майката пазела детето си, докато дрехите и се измокрили до такава степен, че вече нямало как да го предпази. Тогава майката се втурнала към вратата, измъкнала я от пантите и я облегла на една от стените, така че вратата образувала заслон. После взела детето и двамата се скрили от дъжда зад вратата. Детето погледнало майка си и с невинна усмивка я попитало: Какво ли правят бедните хора, които си нямат врата, за да ги пази от дъжда? В този момент това дете се чувствало богато.* Такава благодарност е рядкост и не е присъща за нас, хората. Ние често гледаме живота си и не сме доволни от него и от нещата, които имаме, само защото другите имат повече. Тази незадоволеност и неблагодарност рефлектират в живота ни, правят ни нещастни. Понякога това правим и ние, вярващите, като се оплакваме от това, което Бог ни е дал, а и от това, което не ни е дал. Понякога стигаме до там, че завиждаме заради вярата и способностите, които Бог е дал на други. Това е особено видно в притчата, която Исус разказва на своите ученици и която има за цел да покаже именно това – Бог е добър, той дава на хората от своята голяма милост и благодат. От друга страна, ние, хората, сме неблагодарни, ние не оценяваме това, което получаваме, не оценяваме това, което Бог ни дава, ламтейки за повече и повече. Това е една притча за Божията милост и човешката ненаситност и гордост. Ние ще се опитаме да вникнем в тази история и да погледнем нещата в дълбочина. И може би да се опитаме да живеем благодарен живот, осъзнавайки колко милостив е бил и е Бог към нас.

2. Не първите ще бъдат първи. Исус разказва тази история на своите слушатели, които са юдеи. Важно е да отбележим какви са причините, за да бъде тази история разказана. Малко по-рано, в предната глава, Исус разказва как един богат младеж се отказва от това да Го следва, защото Исус изисква от него да остави всичко, да се откаже от богатството си. Младият човек е толкова привързан към богатството си, че си отива наскърбен в къщи и не тръгва след Исус. За тогавашното общество е било немислимо богатите да останат отхвърлени, а бедните, каквито например бяха учениците на Исус (повечето бяха рибари), да следват Исус и да се спасят. Това разбира се не бива да ни учудва, защото и днес е така. В очите на повечето хора, успял е този, който има повече. Обаче дали е така. Исусовата преценка е по-различна. За Спасителя, успял е този, който следва Бога, който е намерил вярата и пътя на живота. Забележителни са думите, които стоят преди пасажа в края на 19 глава: **“Обаче мнозина, които са първи, ще бъдат последни, а последните – първи.”** И тези, които стоят в края на пасажа в 16 глава: **“Обаче мнозина, които са първи, ще бъдат последни, а последните – първи.”** Почти едни и същи са, а и посланието е едно и също – не тези, които са първи в очите на хората от този свят, ще се окажат първи накрая. Това е нещо, което ние трябва да запомним: не тези, които стоят отпред и които притежават богатствата на този свят, ще бъдат първи на финала. Нашето място при Бога не се дължи на нашите усилия и положение в обществото, а на Божията доброта и милост, на Неговата благодат. Като знаем това, ние трябва да имаме благодарни сърца.

2. Една юдейска история. Исус разказва тази история, която е пълна с познати за слушателите символи. Лозето е символ, който се употребява още от началото на библейската история. Лозето символизира Израел. Бог го е посадил, но то остава безплодно. Не е трудно да разберем, че и в тази притча лозето е Израел. Става въпрос за история, която отново и отново се е случвала по юдейските села по време на беритба. Узрее ли гроздето, то трябва да бъде обрано, в противен случай дъждовете или бурите, или различните вредители, могат да го съсипят. Така че хората много добре разбират за какво става дума. Стопанинът е Бог – Той е Този, Който притежава всичко и Който има власт над всички. Надницата е повече от добра за един такъв неквалифициран труд като брането на грозде. Това, че хората стоят на пазара и чакат да ги наеме някой, също е нещо, което хората добре познават. Хората, които са нямали имот или са нямали някаква установена професия, са стояли на пазара и са чакали някой да ги наеме. Всичко е добре познато, включително и това, че работниците получават заплатата си в края на работния ден. За слушателите на Исус това е една история, толкова добре позната, че е била почти ежедневие. Дотук обаче с приликите в тази притча, която макар и говореща на познат език за познати неща, се опитва да покаже един съвсем различен подход – начина, по който Бог действа, мярка не човешка, а Божествена.

3. Познати неща – различни ценности. Подходът, който Исус се опитва да покаже, не е човешки, Той се опитва да покаже на хората начина, по-който Бог преценява нещата, и как Бог гледа на хората. Един начин, който, както става ясно от притчата, не отговаря на нашите човешки представи и разбирания. Божият начин не е обичайният начин за постигане на човешка справедливост, а пътят, който избира Божията милост.

3.1. Работодателят. Първото необичайно нещо, с което можем да се сблъскаме в тази история, е работодателят. Той наистина държи на работниците. Той не е описан в образа на обикновен земевладелец, който има имот и иска да си прибере реколтата, а е описан в ролята на човек, който се интересува не само от реколтата, но и от работниците. Стопанинът отива не веднъж, а цели пет пъти на пазара: **“И като се договори с работниците за по един пеняз на ден, ги прати на лозето си. И като излезе около третия час, видя други, че стояха на пазара безделни; и на тях каза: Идете и вие на лозето; и каквото е право, ще ви дам. И те отидоха. Пак, като излезе около шестия и около деветия час, направи същото. А като излезе около единадесетия час, намери други, че стоят, и им каза: Защо стоите тук цял ден без работа?”** Пет пъти – сутринта, после в девет часа, след това в 12 часа на обяд, в три, и на края в пет часа следобед, само един час преди края на работния ден. Отива сам вместо да прати някой слуга. Хората, които чакат на пазара, са гладни, без добро възнаграждение – собственикът отчита и това. Той желае да им даде работа и възнаграждение, иска да се погрижи за хората, които са се съгласили да работят на Неговата нива. Доста странен стопанин – стопанин, който не се вписва в разбиранията на хората за онези времена, а и в разбиранията ни днес.

3.2. Заплащането. Втората изненада идва, когато в края на работния ден работодателят започва да се разплаща с работниците. Това е нещо обичайно – заплащането става в края на работния ден и пак, както е описано в притчата, стопанинът обикновено започва от последните: **“Като се свечери, стопанинът на лозето каза на своя управител: Повикай работниците и им плати надницата, като започнеш от последните и свършиш с първите.”** Стопанинът започва с последните и им плаща надницата за цял ден. И хората, слушащи тази притча, си казват: Колко щедър е този стопанин. За един час работа, плаща цяла надница. След това обаче идва шокът – стопанинът плаща на всички по-равно. Работата е различна, а заплащането е еднакво – нещо, което не разбираме. Хората от този свят искат справедливост, но справедливост според своите собствени представи. И тази справедливост е различна в зависимост от ситуацията и положението, в което се намираме. Ние бихме били доволни, ако се намирахме в положението на последните работници и получехме заплащане само за един час работа. От друга страна, пак ние бихме били недоволни да ни се плати същото заплащане, ако бяхме в позицията на работниците, които работеха цял ден. Справедливостта на хората е различна в зависимост от ситуацията и от позицията, в която се намираме. Затова може би голямата част от слушателите на Исус считаха реакцията на хората, работили от ранни зори, за съвсем справедлива: **“А като дойдоха първите, мислеха си, че ще получат повече от един пеняз, но и те получиха по един пеняз. И като получиха, зароптаха против стопанина, като казаха: Тези, последните, работиха само един час; и пак си ги приравнил с нас, които понесохме тежотата на деня и жегата.”** Ние искаме справедливост, но такава, каквато е изгодна за нас самите в зависимост от това в каква роля се намираме. Бог, обаче, Който е в ролята на стопанина, дава според Своите обещания и милост, а не според човешките разбирания.

3.3. Реакцията на стопанина. Докато хората около Исус се възмущават на несправедливостта и вероятно се канят да Го запитат какво става, Исус сам поема инициативата и дава отговор на въпроса за справедливостта. Както казах малко по-горе, според по-голямата част от хората реакцията на първите беше справедлива. Те не получиха това, което им се полагаше. Отговорът на Исус е: **“А той отговори на един от тях: Приятелю, не те онеправдавам. Не се ли договори с мене за един пеняз? Вземи си своето и си иди; моята воля е да дам на този, последния, както и на тебе. Не ми ли е позволено да правя със своето богатство каквото искам? Или твоето око е завистливо, защото аз съм добър?”** Стопанинът е дал това, което е обещал. Думата **“приятелю”**, с която започва отговорът на стопанина, трябва да ни накара да заострим вниманието си. Тя се употребена три пъти. Тук, в случая, когато един човек влиза на царската сватба без да има сватбарска дреха, и в случая, при който Исус нарича Юда така, когато е дошъл да го арестува с войниците. Това означава, че тази дума е употребена в ироничен смисъл. С други думи, Исус иска да каже: Какво искаш, ти си получил всичко, което съм обещал, заплатата ти и така е щедра, никой друг не би ти дал такава заплата. Ти просто завиждаш. Това е проблемът – когато ние получим същото като друг човек, който е платил по-малко или е положил по-малко усилия, считаме че сме ошетени. Стопанинът обаче просто изпълнява своите обещания. И това е нещото, което Исус иска да покаже на своите слушатели – Божията справедливост не зависи от човешките преценки, гордост или изисквания. Бог дава според своите обещания. Той не само изпълнява това, което е обещал, но е и щедър към тези, които са дошли по-късно.

Поуката от тази притча е ясна – за Бога не е важно колко дълго си му служил. Независимо дали си Го следвал 5, 10, 15 или 50 години, Той е готов да ти даде наградата. Той дава на всички човеци, които са послушали гласа Му и са дошли за да Му служат. Бог не е по-малко щедър към тези, които са му служили по-малко време. Това е така, защото, колкото и дълго да е служението, всички човешки заслуги бледнеят пред Божията любов, пред делото Му на Голгота. Исус Христос е пожертвал всичко, Бог е пратил единствения Си Син, за да можем ние да получим наградата и спасението. Спасението не може да се получи по заслуги, то се получава по милост и това е нещо, което Бог не иска да забравяме. В Божието царство всички са на едно равнище – бедните рибари са приети от Бога заедно с Авраам, Мойсей, големите пророци и големи мъже на вярата, до тях сме приети и ние. Никой не може да иска по-голяма награда, защото всеки един от хората, тръгнали след Бога, не може да заслужи и изработи спасението си – то е дар. Тук няма място за лична гордост, за презрение или завист. Бог дава според добротата Си и винаги изпълнява обещанията Си. Бог ни обича толкова много, че е готов да направи всичко за нас, за да

ни спаси, и затова не престава да ни търси, и затова не престава да наема нови и нови хора на нивата Си, за делото Си.

4. Какво е моето положение? Къде се намирате вие? От кои сте – от тези, които са дошли по-рано, или от тези, които са дошли в последния момент? Или пък не сте решили все още. Всеки знае за себе си, а най-добре знае Бог. Той знае къде сме. Важно е в такъв момент да приемаме положението си с благодарност и осъзнавайки какво Бог е направил за нас, колко много е пожертвал, да Му служим от цялото си сърце и душа. В една от британските колонии, един войник “взел назаем” едно магаре от един от местните жители, за да стигне до военното си поделение. По онова време магарето било най-често използваният превоз. Стопанинът на животното не бил особено щастлив да послужи на войника, но не му оставало нищо друго, освен да го наругае на собствения си език. Той бил сигурен, че войникът няма да го разбере. Друг местен човек обаче, минавайки наблизо, чул думите на своя сънародник и попитал войника, дали е разбрал какво му е казал собственикът на магарето. Тъй като отговорът бил не, то минувачът услужливо обяснил значението на ругатните. Войникът запазил спокойствие и казал: Нека да говори каквото си иска. За мен е от значение да стигна там, където съм стигнал. Така трябва да е и за нас. За нас трябва да е от значение да стигнем до мястото, което е предназначено за нас. А нашето място и предназначение е да бъдем във вечността, да бъдем при Бога. Затова ние трябва да забравим гордостта си и човешките си стремежи, да престанем да правим човешките си сметки и да запомним, че нито едно от нашите дела не може да бъде достатъчно, за да имаме изисквания и претенции пред Бога. Без делото на Исус **“всички станахме като човек нечист и цялата ни правда е като омърсена дреха; ние всички вехнем като лист и нашите беззакония ни завличат като вятър.”** (Исаия 64, 6) Такова е реалното положение на нещата и ние трябва ясно да го съзнаваме. Без да имаме реална преценка на състоянието си и на възможностите, лесно можем да изпаднем в положението на онези работници, които имат твърде големи желания и претенции. Второто, което ние трябва да помним е, че Бог дава обещания (Еремия 39, 18): **“Защото непременно ще те избавя; и няма да паднеш от меч, а животът ти ще ти бъде като подарък, понеже си уповавал на Мене, казва Господ.”** Ако уповаме на Божиите обещания, то тогава ще бъдем избавени. Във всеки един момент трябва да помним, че Бог е добър и Той е добър към нас. Това е видно от живота ни, Бог не ни дава според заслугите и провиненията ни, Той не ни дава според това, което сме си “изкарвали” в този живот, както се случва и в притчата. В противен случай, резултатите биха били плачевни. Каквото и да ни се случва в този живот, ние трябва да помним, не трябва да забравяме, че Бог е добър. На следващо място, наблюдавайки живота си, трябва да установим, че Бог ни дава достатъчно. Както и в притчата, така и в живота ни Бог не дава според това, което искаме, или според резултата, който би ни се искал, а ни дава толкова, колкото ни трябва – достатъчно. Едно от тълкованията на тази притча говори за това, че ако стопанинът не беше дал толкова, колкото даде на последните работници, те нямаше да могат да нахранят семействата си. В смисъла, който Исус иска да предаде на притчата, ако Бог не даде достатъчно на тези последните, те не биха могли да се спасят. Бог допълва нашата недостатъчност, за да ни направи достойни да станем част от Неговото царство. Ако съзнавате всичко това, тогава независимо дали Бог ви е повикал скоро или отдавна, ще Му служите с всички сили, защото знаете – само Той може да допълни нашата недостатъчност и празнота.

5. Заключение. Бог ни вика да тръгнем след Него. Той изпраща Своя Син за нас, за да дойде и да ни повика в пътя на спасението. За Бога няма значение кога сме Го последвали, кога сме станали част от Неговия народ и сме станали работници на Неговата нива. За Него е важно да вървим след Него. Вървете след Исус и Му бъдете верни, не се стремете да изгъквате своите достойнства и правда или това, че вървим след Бога отдавана, защото колкото и много достойнства да имаме, те няма да стигнат, за да бъдем праведни, защото нашата правда е като изцапана дреха. Нашето достойнство и спасение са подарък. Само Бог може да допълни нашата недостатъчност. Бог ни обича и не спира да търси човека. Ние трябва да Му бъдем верни служители, давайки, независимо кога сме повикани, най-доброто от себе си. Нека да живеем за Божия слава, с благодарни сърца и тогава и нашият живот, ежедневиият ни живот, ще бъде по-различен, по-истински, по-ценен и стойностен. Живот за Бога. Амин.